

Bedömargruppens rapport Trekloverutvärdering kluster 21 Karlstads universitet

Huvudområde	Examensnivåer
Socialt arbete	Kandidatexamen
Yrkesexamen	Socionomexamen

Bedömargrupp kluster 21

Ordförande, extern bedömare, Göteborgs universitet	Staffan Höjer
Utvärderingsansvarig, Linnéuniversitetet	Cecilia Kjellgren
Bitr. utvärderingsansvarig, Karlstads universitet	Ulla Rantakeisu
Bitr. utvärderingsansvarig, Mittuniversitetet	Majen Espvall
Extern bedömare, Lunds universitet	Torbjörn Hjort
Arbetslivsrepresentant, Karlskrona kommun	Cecilia Grefve-Lang
Studentrepresentant, Karlstads universitet	Linda Kohlberg
Studentrepresentant, Linnéuniversitetet	Anna Nilsson
Studentrepresentant, Mittuniversitetet	Nicolina Savbäck

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1 Inledning	2
2 Huvudområde SOCIALT ARBETE	7
2.1 Sammanfattning och reflektioner	7
2.2 Slutsatser och rekommendationer till hela huvudområdet	7
2.2.1 Högskoleexamen.....	7
2.2.2 Kandidatexamen	7
3 Yrkesexamen SOCIONOMEXAMEN	13
3.1 Sammanfattning och reflektioner	13
3.2 Slutsatser och rekommendationer	22
4 Bilaga, Valda examensmål	26

Sammanfattning

Denna rapport innehåller en granskning av kandidatexamen och socionomexamen inom huvudområdet socialt arbete vid Karlstads universitet. Den är skriven av en bedömaregrupp inom ramen för ett nationellt kvalitetssystem för högre utbildning där lärosätena ansvarar för granskningen av sina utbildningar. Bedömaregruppen har bestått av interna och externa vetenskapliga bedömare, arbetslivsrepresentant och studentrepresentanter. Granskningen har gjorts med hjälp av examensarbeten, självvärderingar och intervjuer av personal och studenter.

Följande styrkor presenteras i rapporten för dessa utbildningar. Socionomexamen är en väl etablerad utbildning med högt söktryck och god genomströmning. Uppsatsarbetena redovisar i allmänhet god måloppfyllelse i relation till utbildningarnas examensmål. Utbildningarna fokuserar i allmänhet på studenternas lärande och det förekommer en stor variation av undervisnings- och examinationsformer. Forskningsanknytningen på utbildningen är i allmänhet god. Fler specificerade styrkor presenteras i anslutning till respektive utbildningsprogram.

En gemensam utmaning för programmen i Karlstad är att inom personalgruppen ha tillräckligt många som är disputerade i huvudämnet socialt arbete. Ett arbete pågår för att komma tillrätta med detta. Fler specificerade utmaningar presenteras i anslutning till genomgången av respektive utbildningsprogram.

Det är bedömaregruppens förhoppning att denna rapport skall vara ett stöd och en inspiration i det fortsatta kvalitetsarbetet och utvecklingen av programmen.

1 Inledning

Inom ramen för ett nytt nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning ska lärosätena själva svara för kvalitetssäkringen av sina utbildningar. Det innebär att lärosätena formar egna system för kvalitetssäkring som inriktas både på resultat och kvalitetsutveckling. Karlstads universitet, Mittuniversitetet och Linnéuniversitetet har beslutat om att samverka kring det nya utvärderingssystemet. Utvärderingen för kluster 21, Socialt arbete, har koordinerats av Linnéuniversitetet och genomförts av en bedömaregrupp bestående av nio ledamöter:

Staffan Höjer, ordförande, extern bedömare. Professor i socialt arbete, Göteborgs universitet.

Torbjörn Hjort, extern bedömare. Docent i socialt arbete, Lunds universitet.

Cecilia Grefve-Lang, arbetslivsrepresentant. Socialchef vid Karlskrona kommun.

Cecilia Kjellgren, utvärderingsansvarig. Docent i socialt arbete, Linnéuniversitetet.

Ulla Rantakeisu, biträdande utvärderingsansvarig. Professor i socialt arbete, Karlstad universitet.

Majen Espvall, biträdande utvärderingsansvarig. Professor i socialt arbete, Mittuniversitetet.

Anna Nilsson, studentrepresentant vid Linnéuniversitetet.

Linda Kohlberg, studentrepresentant vid Karlstads universitet.

Nicolina Savbäck, studentrepresentant vid Mittuniversitetet.

Utbildningar vid Karlstads universitet, Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet har granskats. Denna rapport gäller utbildningar vid Karlstads universitet där kandidatutbildning och socionomutbildning har granskats. Bedömargruppen har haft tre olika typer av underlag som grund för sitt arbete och för sina bedömningar av de olika utbildningarnas kvalitet och kvalitetsarbete. Följande bedömningsunderlag har använts: 1) slumpmässigt utvalda självständiga arbeten (se nedan), 2) självvärderingar samt 3) fyra Zoom-intervjuer med olika representanter från universitetet, a) programstudenter; b) lärare; c) studierektorer och programansvariga samt d) institutionsledning och fakultetsledning vid lärosätet.

Bedömargruppen har träffats fysiskt vid ett möte över två dagar i Stockholm i september 2021. Därutöver har 11 Zoom-möten genomförts.

Arbetet med de självständiga arbetena

Från varje högskola drogs slumpmässigt 5 självständiga arbeten på kandidatnivå samt 5 självständiga arbeten från studenter som genomfört yrkesexamen, dvs. socionomexamen. Därutöver drogs 5 från magister- respektive masternivå om undervisning då sådan genomförts och åtminstone fem uppsatser examinerats under de senaste tre åren. Inte på något av lärosätena finns det studenter som följer ett "kandidatspår", men möjlighet finns att ta ut en kandidatexamen efter 180 hp (om övriga förutsättningar som stipuleras i HF är uppfyllda). Vi kommer att återkomma till denna diskussion under avsnittet för kandidatexamen. Examensmålen för kandidatexamen är inte desamma som för socionomexamen. Då det ändå är möjligt för studenter som tagit ut socionomexamen att också ta ut kandidatexamen har vi låtit lärosätena slumpa fem av uppsatserna särskilt för en granskning om de kan sägas uppfylla de examensmål som gäller. Sammanlagt har alltså tio uppsatser på grundnivå slumpats per lärosäte och fem har granskats i relation till examensmålen i kandidatexamen och fem i relation till examensmålen för socionomexamen. För detaljer om urval och vilka av de olika examensmål som granskats på respektive utbildning se Bilaga 1.

Utvärderingsansvariga samt de två externa bedömarna i bedömargruppen har granskat uppsatserna. Ingen har granskat uppsatser från det egna lärosätet. Alla uppsatser maskades (anonymiserades) vad gäller uppgifter om författare, handledare och examinator. Innan granskningen inleddes valdes två uppsatser ut per nivå (som inte ingick i urvalet). Dessa lästes av samtliga bedömare för att jämföra hur vi bedömde uppsatserna samt för att söka kalibrera våra bedömningar. Det fanns mycket små skillnader i bedömningarna och efter diskussioner kunde vi förhållandevis enkelt bli överens om hur bedömningarna skulle ske.

Därefter fördelades uppsatserna slumpmässigt ut så att samtliga i bedömargruppen läste och bedömde åtta uppsatser var. Varje examensmål – eller i vissa fall delar av examensmål – bedömdes på en tregradig skala.

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

Tre motsvarar mycket hög måluppfyllelse, två motsvarar hög måluppfyllelse och en bristande måluppfyllelse. I några fall har vi inte kunnat ge något omdöme, vi har då lämnat blankt. Vid dessa tillfällen menar vi att det inte inom ämnesvalet för uppsatsen kan sägas vara rimligt att behandla det examensmål som studerats. I nedanstående

rapport inleder vi varje nivå med att gå igenom utfallet för vår granskning av uppsatserna.

Studentrepresentanterna och arbetslivsrepresentanten har inte deltagit i granskningen av de självständiga arbetena. De har däremot informerats om utfallet och deltagit i diskussionen om hur detta utfall kan förstås.

I Karlstads fall har 5 kandidat- och 5 socionomuppsatser studerats.

Självvärderingarna

De tre lärosätena lämnade in självvärderingar senast den 15 april 2021 enligt den mall som finns för Treklöversutvärderingen. Bedömaregruppen läste därefter självvärderingarna samt sammanställde frågor till de intervjuer som senare skulle göras för att få en så tydlig bild som möjligt av förhållandena på respektive lärosäte.

Intervjuer

På varje lärosäte har fyra intervjuer genomförts. En med studeranderepresentanter där avsikten har varit att hitta studenter som läst de olika program som granskas. För de lärosäten som har magister- och masterprogram har det varit en extra utmaning att få med en studeranderepresentant. Vi har endast haft en representant på ett av lärosätena från denna nivå. Det är naturligtvis en begränsning för våra möjligheter att rättvist redovisa studentröster. Urvalet av studenter har gjorts i samarbete med kåren eller liknande på respektive lärosäte.

Den andra kategorin personer som intervjuats har varit lärare vid de olika program som granskats. Här har vi varit mer lyckosamma och har på samtliga lärosäten haft representanter från varje program. Urvalet av lärare har gjorts av respektive lärosäte.

Den tredje kategorin har varit programansvariga, ämnesledning, studierektorer eller personer med kursansvar och en god översikt över de olika programmen. Lärosätena har själva valt vilka som skall delta.

Den fjärde kategorien har varit personer med ledningsfunktion på institutions- och fakultetsnivå. Gruppen har vanligen bestått av dekan, prefekt och proprefekt. I vissa fall har prodekan också deltagit.

Kvalitetsarbete under en pandemi och med Covid-restriktioner

Det är viktigt att konstatera att pandemin Covid 19 har påverkat såväl de utbildningar som granskats som granskningen i sig själv. Alla lärosäten stängde ner sin campusundervisning under vintern/våren 2020 och har ännu inte helt öppnat upp, även om regeringen i skrivande stund låtit meddela att de flesta restriktioner kommer att upphöra den 29 september 2021.

På vissa ställen i denna rapport kommer vi att reflektera över hur det påverkat möjligheten att ha en hög kvalitet på utbildningarnas olika delar. Här vill vi bara nämna att det också påverkat bedömaregruppens arbete. Allt gemensamt arbete har genomförts på Zoom med undantag för två dagars analysarbete som genomfördes på Scandic Forestas anläggning i Stockholm, dit hela bedömaregruppen kunde ta sig och

mötas face to face. Våra möten där gick att genomföra på ett smittsäkert sätt och har varit viktiga för arbetet med rapporten.

Bedömargruppen har alltså inte kunnat göra lärosätesintervjuer på plats vid något av de studerade programmen i socialt arbete.

2 Huvudområde SOCIALT ARBETE

2.1 Sammanfattning och reflektioner

Rapporten gäller endast ett huvudområde. Följande styrkor presenteras i rapporten för dessa utbildningar. Socionomexamen är en väl etablerad utbildning med högt söktryck och god genomströmning. Kandidatexamen tas i allmänhet ut "på köpet", inte som ett slutmål. Uppsatsarbetena redovisar i allmänhet god måluppfyllelse i relation till utbildningarnas examensmål. Utbildningarna fokuserar i allmänhet på studenternas lärande och det förekommer en stor variation av undervisnings- och examinationsformer. Forskningsanknytningen på utbildningen är i allmänhet god. Fler specificerade styrkor presenteras i anslutning till respektive utbildningsprogram.

En gemensam utmaning för programmen i Karlstad är att inom personalgruppen ha tillräckligt många som är disputerade i huvudämnet socialt arbete. Ett arbete pågår för att komma tillrätta med detta. Fler specificerade utmaningar presenteras i anslutning till genomgången av respektive examen.

2.2 Slutsatser och rekommendationer till hela huvudområdet

Se slutsatser och rekommendationer för respektive examen.

2.2.1 Höskoleexamen

I självvärderingen framgår att socialt arbete har rätt att utfärda höskoleexamen. Ämnet tar upp rätten i sitt underlag men utvecklar inte detta vidare. Om möjligheten att nå höskoleexamen även finns för studenter är svårare att utläsa ur underlaget då denna möjlighet enligt högskoleförordningen ska innefatta ett självständigt examensarbete på 7,5 hp. Några självständiga arbeten har heller inte lämnats in. Bedömargruppen har därför inte granskat denna utbildningsväg.

2.2.2 Kandidatexamen

Kandidatexamen i socialt arbete vid Karlstad universitet kan nås genom att läsa vid socionomprogrammet. Möjligheten att ta en kandidatexamen genom att läsa fristående kurser vid lärosätet är således starkt begränsad då kurserna på grundnivå i programmet inte ges som fristående kurser. Emellertid kan en kandidatexamen tas ut

utan att ha genomgått hela socionomprogrammet, detta har enligt självvärderingen använts av ett fåtal studenter.

För studenter som väljer att endast ta ut en kandidatexamen kan en kandidatexamen enligt högskoleförordningen nås genom godkända kurser om 180 hp, varav 90 hp ska vara studier i socialt arbete med successiv fördjupning inom huvudområdet. Det inkluderar ett självständigt arbete på 15 hp.

Enligt självvärderingen innefattar detta i praktiken att studenter som endast tar ut kandidatexamen, dvs. inte yrkesexamina, har läst terminerna 1-4 i socionomprogrammet och termin sex i socionomprogrammet där självständigt arbete om 15 hp ingår. Det gör att det återstår 30 hp valfria kurser för kandidatexamen, dessa kan även vara inom andra huvudämnen.

Ämnets självvärdering med målmatris ger en bild av hur högskoleförordningens krav har omsatts till innehåll i de olika kurserna på termin 1-4 och termin 6. Samtliga mål examineras vid upprepade tillfällen under utbildningsförloppet.

Måluppfyllelse

Tabell 1. Bedömda kandidatuppsatser vid Karlstads universitet i relation till lärandemål i examensordningen – se bilaga 1.

Kandidat	K1	K2	K3	K4	KS	F1	F2	FS	V1	V2	V3	VS
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1
	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2

En samlad bedömning av de självständiga arbeten som har slumpats fram avseende kandidatexamen är att de når en hög måluppfyllelse. Det som är värt att notera är att ett enskilt arbete uppvisar bristande måluppfyllelse vad gäller två mål. Dels färdighet och förmåga FS (visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer) och dels värderingsförmåga och förhållningssätt VS (visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter, samhällsliga aspekter och etiska aspekter). Då denna brist endast finns i en uppsats diskuteras detta inte vidare. Dock

kan det faktum att en uppsats visar brister utifrån flera mål väcka frågan om tillräcklig uppföljning görs för att säkerställa att inte för svaga uppsatser släpps igenom.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

2.2.2.1 Förutsättningar för måluppfyllelse och säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete

Bedömningen av måluppfyllelsen för hur olika examensmål implementeras och examineras i olika kurser, grundas företrädesvis på en analys av självständiga arbeten och självvärderingen.

Redogörelsen i självvärderingen visar hur olika kurser som leder till en kandidatexamen är länkade till varandra, att examensmålen examineras i flertalet kurser och att det finns en uttänkt progression i utbildningen. Överlag är det bedömarens bedömning att de kurser som ges inom ramen för kandidatexamen möjliggör att de flesta examensmålen uppnås. Dock finns det skäl att peka på vissa tveksamheter när det gäller examensmål 5 och 6.

En kandidatexamen i socialt arbete vid lärosätet innebär att en student läser samtliga kurser på termin 1 till 4, samt kurser på termin 6 inom ramen för socionomprogrammet. Därutöver kan studenten läsa ytterligare 30 hp valfria kurser inom andra ämnen. Detta innebär att en kandidatexamen kan erhållas utan några praktik- eller fältstudier. I examensmål 5 för kandidatexamen anges att studenten ska *visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser*. Examensmålet berörs i flera kurser, men av redovisningen att döma examineras det endast inom ramen för kursen Socialt arbete med inriktning mot utredning och myndighetsutövning (SMGA03) och i kursen Uppsats – Examensarbete (SMGB06). Kollegiet bör överväga om innehållet i dessa kurser är tillräckliga för att det nämnda examensmålet kan uppnås.

Examensmål 6 handlar om att *visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter*. Examensmålet behandlas först i slutet på programmets tredje termin i kursen Personlig och professionell utveckling III, 1,5 hp (SMGC13). Beaktat att flera kurser på termin 1 och 2 berör frågor som rör social problematik, myndighetsutövning, juridiska överväganden och personlig utveckling, är vår bedömning att examensmålet adresseras förhållandevis sent i utbildningen. Dock finns det starka skäl att anta att det skett ett misstag i redovisningen, eftersom ett näraliggande examensmål i socionomutbildningen förekommer tidigare i programmet på kursen Socialt arbete

med inriktning mot utredning och myndighetsutövning (SMGA03).

I självvärderingen klargörs att det skett en genomlysning av måluppfyllelser och progression av socionomprogrammet under 2020 och att det pågår ett arbete med revideringar av kursplaner för att säkerställa examensmål och progression när det gäller kursplaner, litteratur och examinationsformer. Vi utgår från att en sådan översyn även överväger måluppfyllelsen i examensmål 5, och eventuella felaktigheter i redovisningen av examensmål 6 för kandidatexamen.

För vidare bedömning gällande säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete, se kommentarer under Yrkesexamen: Socionomexamen.

2.2.2.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Vi hänvisar till texten i motsvarande stycke under Socionomexamen

2.2.2.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Vi hänvisar till texten i motsvarande stycke under Socionomexamen

2.2.2.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Vi hänvisar till texten i motsvarande stycke under Socionomexamen

2.2.2.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

Under detta avsnitt finns anledning att poängtera skillnaden mellan kandidatexamen och yrkesexamen (socionomexamen). Vid de flesta utlysningar av tjänster inom det sociala arbetets praktikområde brukar det krävas socionomexamen. Ofta följs utlysningstexten av "eller motsvarande". Då man kan erhålla kandidatexamen vid Karlstads universitet (liksom vid andra lärosäten) utan att ha genomfört termin fem, VFU, är det viktigt att betona att en sådan examen förmodligen inte kommer att vara lika användbar för de studenter som önskar arbeta inom socialt arbete. Dock ger kandidatexamen rätt att söka till magister- och masterutbildningar inom ämnet socialt

arbete eller till andra näraliggande ämnen. Också vid fortsatta internationella studier kommer kandidatexamen att vara användbar för studenter och samhället. Från självvärderingen förstår vi att det endast är en mycket liten del av de som tar ut kandidatexamen som inte också tar ut en socionomexamen. För de som tar ut socionomexamen hänvisar vi till motsvarande stycke under Socionomexamen.

2.2.2.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Vi hänvisar till texten i motsvarande stycke under Socionomexamen

2.2.2.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Vi hänvisar till texten i motsvarande stycke under Socionomexamen

Slutsatser och rekommendationer

Vi har konstaterat att Kandidatexamen i socialt arbete snarare är en utbildningsväg och examen som de flesta får så att säga 'på köpet' när de genomför socionomexamen. För ett mycket litet antal studenter är det dock en slutexamen för studierna. Likafullt menar vi att det är viktigt att examen och utbildningen lever upp till de examensmål som fastläggs i utbildningsförordningen.

Är bra – goda exempel

- Bedömaregruppen anser att det är positivt att medvetenheten om utbildningsvägen till kandidatexamen är god och att den är tydliggjord för studenterna vid Karlstads universitetet.
- Vi menar också att ämnets systematiska arbete med målmatriser som ett sätt att säkerställa att samtliga mål ingår och examineras inom utbildningsförloppet till kandidatexamen är ett gott exempel på detta.

Dessutom hänvisar vi till punkterna 1-2 av våra synpunkter under Socionomexamen som vi menar också är giltiga i förhållande till Kandidatexamen.

Kan åtgärdas

Vi hänvisar till punkterna 1-5 av våra synpunkter under Socionomexamen som vi menar också är giltiga i förhållande till Kandidatexamen.

Bör åtgärdas

Vi hänvisar till punkterna 1-10 av våra synpunkter under Socionomexamen som vi menar också är giltiga i förhållande till Kandidatexamen.

Måste åtgärdas

Vi hänvisar till punkterna 2 och 3 av våra synpunkter under Socionomexamen som vi menar också är giltiga i förhållande till Kandidatexamen.

3 Yrkesexamen SOCIONOMEXAMEN

3.1 Sammanfattning och reflektioner

Socionomprogrammet, 210 hp, omfattar sju terminer varav en termin, 30 hp är på avancerad nivå. Programmet ska, i enlighet med examensmålen, utbilda kvalificerade socionomer för professionellt arbete inom den sociala välfärdssektorn. Enligt självvärderingen har utbildningen till socionom utformats med utgångspunkt i högskolelagen och högskoleförordningens utbildningsmål om yrkesexamen, de sociala och arbetsrättsliga lagarna och deras förarbeten samt svenska och internationella deklARATIONER och konventioner om mänskliga fri- och rättigheterna.

Samtliga kurser läses av studenter på helfart med undantag av de två sista kurserna på avancerad nivå som är valbara. Av fyra valbara alternativ ges två kurser om 7,5 hp på halvfart. Antagning till programmet görs två gånger per år och antalet antagna studenter har successivt ökat över tid sedan programstarten 2010, vid senaste programstart antogs 63 studenter enligt underlaget.

Måluppfyllelse

Tabell 2. Bedömda socionomuppsatser vid Karlstads universitet i relation till lärandemål i examensordningen – se bilaga 1.

Socionom	K1	K2	KS	F1/FS	V1	V2	V3	V4	VS
	3	3	3	3	3	3	2	2	3
	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	2	2	2	2	2	1	1	1	1
	2	2	2	3	2	2	2	2	2
	2	2	2	3	3	2	1	1	2

De självständiga arbeten som har slumpats fram och bedömts utifrån examensmålen för socionomexamen, visar att måluppfyllelsen för denna yrkesexamen är god. Ett enskilt uppsatsarbete uppvisar dock bristande måluppfyllelse med avseende på värderingsförmåga och förhållningssätt (*visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna*). Då denna brist endast finns i en uppsats diskuteras detta inte vidare.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

3.1.1.1 Förutsättningar för måluppfyllelse och säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete

Bedömningen av förutsättningar för måluppfyllelse och säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete grundas på en analys av självständiga arbeten, självvärderingen och på intervjuer med företrädare för socionomprogrammet.

Målmatrisen visar att samtliga examensmål examineras i minst fyra, men vanligen i sex till åtta, kurser. Mål som rör Kunskap och förståelse, Färdigheter och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt förekommer genom hela utbildningen, med en viss övervikt på kunskapsmål kring värderingsförmåga och förhållningssätt senare i programmet. Examensmålet *visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna*, är det examensmål som behandlas i minst antal kurser (totalt 4). Här finns det skäl överväga hur nämnda examensmål kan konkretiseras i lärandemål på fler kurser, inte minst i kurserna Uppsats – Examensarbete och kursen Våld i nära relationer med inriktning mot socialt arbete.

Lärandemålen i olika kurser klargörs för studenterna i samband med kursstart och blir sedan vägledande för länkning mellan lärandemål, undervisningens innehåll och examination. I programmet förekommer summativa såväl som formativa examinationer, som exempel nämns salstentamen, gruppövningar, hemtentamen och olika former av seminarier. I vissa kurser klargörs betygskriterier i en matris i studiehandledningen. I undervisning och val av examinationsformer betonas betydelsen av att tydliggöra relationen mellan socialt arbete som disciplin, det sociala arbetet som praktikfält och användbarheten i socionomernas yrkesroll. Seminarier uppges i självvärderingen vara ett vanligt inslag i examinationen av vissa kurser. I intervjuerna framkommer att det finns utmaningar med att examinera stora studentgrupper, inte minst i kurser där lärandemål examineras genom deltagande i seminarier. Även studenter påtalar att det finns brister med seminarier som examinationsform, eftersom kraven ofta är lågt ställda och vissa studenter blir godkända trots svaga prestationer. En student exemplifierar: "en mening räcker för att bli godkänd på ett seminarium i zoom". Problemet med låga kravnivåer och att studenter uppges arbeta vid sidan av sina studier, är ett förhållande som påtalats i flera kursvärderingar.

Kvalitetsarbetet inom programmet följer de riktlinjer som anges i dokumentet *Sammanhållet kvalitetssystem vid Karlstads universitet* och de rutiner för kvalitetsarbete som finns fastställda inom fakulteten. Kvalitetsarbetet syftar till att främja en kvalitetskultur som ska bidra till allas delaktighet och engagemang i verksamheten.

Studenternas bedömningar av olika kurser och program inhämtas via standardiserade enkäter i digital form som sammanställs, analyseras och görs tillgängliga. I samband med programavslut görs programutvärderingar, både muntliga och skriftliga med samtliga avgångsstudenter. Studenterna har då möjlighet att överblicka hela utbildningen och ge ett sammantaget omdöme.

Organisatoriskt vilar det operativa ansvaret för programmets kvalitet och utveckling på flera personer. Ämnesföreträdaren har ansvar för forskarutbildningen och representerar ämnet internt och externt, studierektor har ett övergripande ansvar för tjänsteplanering och för att samordna utbildningen inom ämnet. Därutöver finns två programledare som arbetar med fortlöpande tillsyn, uppföljning och utvärdering av programmet. Två gånger per år sammankallas programrådet där kurser och program diskuteras. Därutöver finns kontinuerliga möten och kollegialt utbyte i och mellan olika lärarlag, samt pedagogiska seminarier. Centralt inom fakulteten finns en kursplanegrupp som fattar beslut om kursplaneändringar efter beredning av programledare och kollegor. Efter att ha tagit del av självvärderingen och genomfört intervjuer med företrädare för programmet, kvarstår vissa oklarheter kring beslutsstrukturer och om det är anställda med kompetens i ämnet som fattar ämnesrelaterade beslut.

Resurser för måluppfyllelse är goda, nya kollegor har anställts och flera kollegor har fått nya uppdrag. Bedömargruppen ser positivt på tillskott av kompetens och att förtroendeuppdrag växlar mellan kollegor, men vill understryka betydelsen av att det finns väl utvecklade system för överföring av kunskap för att säkerställa progression i programmet och möjliggöra ett kontinuerligt kvalitets- och utvecklingsarbete.

3.1.1.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Av självvärderingen framgår att kollegiet har ambitionen att genom basgrupper skapa en lär- och studiemiljö där studenterna kan känna tillhörighet, och kan lära tillsammans och av varandra. Studenterna delas under första terminen in i basgrupper, grupper som också är relevanta för PPU- kursen som pågår under fyra terminer. Studenterna uttrycker i intervjun att basgrupperna uppskattas, och att detta är ett sammanhang där deltagarna lär känna varandra och där det finns utrymme för reflektion.

I självvärderingen beskrivs hur undervisningen bedrivs genom konstruktiv länkning mellan programmets olika kurser och hur kunskaperna fördjupas genom progression. Betydelsen av kollaborativt lärande framhålls till exempel genom grupparbeten och vikten av att studenter stödjer varandras lärande genom gruppuppgifter. Vidare lyfts

vikten av ett resursorienterat synsätt som innebär att studenter betraktas som kapabla och kompetenta att ta ansvar för sitt lärande.

Kurserna examineras genom traditionella skriftliga salstentamina (4-5 under utbildningen), inlämningsuppgifter, seminarier, grupparbeten och examensarbeten. Av intervjun framgår att lärare säkerställer att varje enskild student uppnår examensmålen, och att seminarieuppgifter är så utformade att det är svårt för studenter att "smita undan". Vidare uttrycker lärare uppfattningen att medstudenter skulle säga till om någon inte tar sin del av ansvaret. Det synsätt på studenters lärande som kommer till uttryck i självvärderingen är tilltalande. Studenter uttrycker dock att det finns brister i hur man säkerställer att den enskilda studenten uppnår examensmålen. Studenterna menar att det är för lätt att bli godkänd. Det räcker med att närvara vid ett seminarium utan att säga något, utan att ha gjort någon insats i ett gemensamt arbete eller bara genom att "flyta med".

I studentintervjuerna efterfrågas brukarperspektiv i utbildningen. Studenterna uppger att de inte mött det perspektivet i undervisningen och även i självvärderingen lyfts att detta är ett perspektiv som behöver konkretiseras i mer explicita lärandemål.

I lärar- och studentintervjuer framgår att studenter arbetar parallellt med sina heltidsstudier och att lärare till viss del eftersträvar att anpassa examinationer på kurser till detta faktum. Studenterna menar att arbete vid sidan av studier får negativa konsekvenser, eftersom vissa studenter inte är närvarande och engagerade i utbildningen. I självvärderingen finns dock ingen reflektion kring studenters närvaro i undervisningen eller om rimligheten i att studenter kan kombinera arbete med studier på heltid, det vill säga om kravnivån på utbildningen är väl avvägd, om studenter får en fullvärdig utbildning trots begränsad närvaro och om det ska vara möjligt att arbeta parallellt med studier på socionomprogrammet.

I självvärderingen anges hur omställning till digital undervisning genomförts med hjälp av olika digitala verktyg under pandemin. Omställningen har inneburit pedagogiska utmaningar och men också utveckling. Lärare omtalar vid intervjun att zoom möjliggjort mindre seminariegrupper, som underlättar kontroll av enskilda individers aktiva deltagande. Studenter lyfter att de uppfattar att vissa lärares motivation har minskat under pandemin, och att undervisningen därigenom fått sämre kvalitet. Samtidigt upplever de, att de snabbt fått svar på mail under pandemin och att lärare varit lyhörda för kritik som framförts.

3.1.1.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Inom ett professionsinriktat ämne som socialt arbete är det mycket viktigt att såväl vetenskaplig kompetens som hantverksskicklighet och kunskap om beprövad erfarenhet är representerad bland personalen. Cirka hälften, det vill säga tolv personer, av den undervisade personalen är disputerad. Av dessa har tre disputerat i socialt arbete. Den andra hälften, tio personer av den undervisade personalen, är adjunkter. Av dessa har sju redovisat erfarenhet av socionomarbete. Tre av adjunkterna är kursansvariga, ingen av adjunkterna redovisar master- eller magisterutbildning. Resursmässigt kan det finnas en risk att ämnets vetenskapliga grund inte tillräckligt kommer att beaktas när andelen med fördjupad kompetens i socialt arbete är så pass låg. Kunskaper om beprövad erfarenhet inom ämnet verkar vara bättre tillgodosedd. Bedömagruppen uppmärksammar behovet av fler disputerade lärare i socialt arbete och vikten av att stödja adjunkters möjlighet till kompetensutveckling.

Samtidigt har analysen av uppsatserna som ovan redovisats, inte givit någon indikation på att det finns brister i undervisningens innehåll och form vad gäller vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet. Inte heller framkommer sådana brister i verksamhetens självvärdering eller vid intervjuerna med verksamhetsansvarig och med studenter. Den vetenskapliga förankringen uppges ske via såväl innehålls- som personsamband. Till exempel används aktuell forskning i kurslitteratur och föreläsningar samt att studenter i sina individuella uppgifter eller gruppuppgifter uppmanas att söka eller förhålla sig till aktuellt forsknings- och kunskapsläge. Vad gäller hantverksskicket poängteras särskilt studenternas VFU-period men också de fyra PPU-kurserna, bruket av fallbeskrivningar, att yrkesverksamma gästföreläsare bjuds in, samt vissa övriga aktiviteter som studenterna genomför på fältet.

En begränsning som omnämns för studenternas val av uppsatsområden och perspektiv är de regler som följer med GDPR, och att studenter inte får samla in känsliga personuppgifter från varken professionella på fältet eller brukare. I Karlstad innebär detta att studenter till exempel inte får göra intervjuer med yrkesverksamma socionomer om utmaningar i arbetet (t.ex. hot och våld). Här anföras att det är samma regler som gäller vid alla lärosäten som ger socionomutbildning. Bedömagruppen menar att det är viktigt att hålla en levande forskningsetisk diskussion bland handledare och kursansvariga för uppsatskurser och att följa de regelverk som finns. Det behöver dock inte innebära att studenterna i samtliga fall hindras att undersöka villkor och erfarenheter från vare sig brukare eller andra socionomer.

Bedömarens uppfattning är att Karlstads universitet har striktare regler för hur GDPR tillämpas jämfört med andra lärosäten i Sverige. Det finns vissa möjligheter att göra studier av villkor för brukare och för personal utan att samla in känsliga personuppgifter i enlighet med etikprövningslagen (EPL § 3 och §4).

3.1.1.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

När det gäller kompetensen för de som är verksamma i utbildningen har bedömarens grupp framför allt haft fokus på högskole- och ämnesdidaktisk kompetens, så som examina och högskolepedagogisk meritering. Utöver detta har också yrkesbakgrund varit av intresse. Det finns av flera skäl, anledning att lyfta fram detta då det spelar en betydelsefull roll avseende att utbildningen ska vila på beprövad erfarenhet. I detta sammanhang är det därför betydelsefullt att beakta erfarenheter av socialt arbete bland lärarna.

I självvärderingen framkommer det att det finns en prioritering vad gäller att möjliggöra en högskolepedagogisk kompetensutveckling. Det finns förväntningar på att nyanställd personal senast två år efter anställning ska ha genomgått högskolepedagogisk utbildning om 15 hp, såvida detta inte redan är fallet när personen blir anställd. Täckningen när det gäller högskolekompetens tycks vara förhållandevis god, fem anställda saknar den förväntade utbildningen, emellertid har tre av dem anställts under de senaste två åren. Vidare finns det vid Karlstads universitet en universitetspedagogisk enhet som erbjuder olika typer av sammanhang och forum, bland annat en årlig universitetspedagogisk konferens. Emellertid har ingen vid socialt arbete presenterat något vid denna konferens ännu, samtidigt finns det skäl att uppmärksamma att pedagogiska seminarier hålls inom den egna institutionen.

Vad gäller den yrkesmässiga bakgrunden och erfarenhet av socialt arbete bland den undervisande personalen vittnar självvärderingen om en täckning på 13 av 22 avseende denna kompetens. Det framgår inte hur många som har socionomexamen. I självvärderingen går det att utläsa, som tidigare nämnts, att tre av de 12 disputerade har disputerat i ämnet socialt arbete. Den sammantagna bilden är att det finns en viss erfarenhet från socialt arbete, men detta gäller framför allt bland adjunkterna. Bland flera av de disputerade redovisas inte yrkeserfarenhet varför denna beskrivning är något osäker.

Intresset för att meritera sig till meriterad eller excellent lärare tycks vara begränsat, i självvärderingen framgår det att ingen av lärarna hittills genomgått denna typ av prövning. Detta är en aspekt som lyfts fram som något som kan förbättras. Emellertid

bör det begränsade intresset ses i ett större sammanhang, i självvärderingen framgår inte om detta är ett mönster på Karlstads universitet eller om socialt arbete utgör ett undantag.

I intervjuerna med studenter framgår att de generellt sett är nöjda med undervisningen och med lärarnas kompetens. Den möjliga farhågan, dvs. en bristande koppling till praktiskt socialt arbete bland de disputerade, lyfts inte fram bland studenter.

Förutom kompetens baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet behövs också högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens. I självvärderingen lyfts behov av nyrekrytering avseende vissa områden inom socialt arbete fram, men det är svårare att utläsa av självvärderingen vilken yrkeserfarenhet kollegiet har av socialt arbete. Förvisso är denna kompetens förhållandevis väl täckt där det gäller adjunkter, men det framgår inte hur många av de disputerade lärarna som har denna erfarenhet. Givet att socionomprogrammet är en professionsexamen finns det anledning att fundera över betydelsen av professionserfarenhet bland disputerade lärare.

3.1.1.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

En professionsutbildnings användbarhet för student och samhälle är helt avgörande för utbildningens inre och yttre legitimitet. Vid lärosätesintervjuerna framför ledningen att socionomutbildningen är viktig för samhället och att den har ett högt söktryck. En genomförd alumnundersökning visar att socionomerna får arbete inom någon/några månader efter examen och att de arbetar inom social sektor. Karlstad universitet konstaterar vidare att ett flertal av studenterna arbetar i yrken relaterade till sin utbildning redan under sin utbildningstid. Bedömggruppen noterar konflikten mellan generalist- och specialistkunskaper i självvärderingen vid lärosätesintervjuerna och att mycket kunskaper ska läras in av studenterna under kort tid. Samtidigt noterar bedömggruppen dilemmat att studenter arbetar under sin studietid och att arbetsgivarna anställer innan studenten tagit sin examen.

Bedömggruppen har vid de olika lärosätesintervjuerna ställt frågor huruvida universitetet är nöjda med hantverkskunskapen. Karlstad framför på flera ställen i självvärderingen att samarbete med företrädare med praktiken är god. Samlokaliseringen och samarbetet med FOU Värmland bidrar också till att kollegiet är uppdaterat avseende aktuella praktiska forskningsprojekt samt beprövad erfarenhet. Vidare att företrädare från verksamhetsfältet är externa lärare som är delaktiga i bedömning av olika texter, till exempel i utredningskursen. Bedömggruppen ser naturligtvis ett värde i att yrkesföreträdare bidrar i utbildningen

och utgår från att den externa läraren är införstådd med såväl sammanhang som pedagogik. Det framkommer emellertid inte något i självvärderingen om den externa lärarens inkludering i läraryrket eller i utbildningens olika sammanhang.

Bedömargruppen ställde genomgående frågor kring brukarmedverkan i utbildningen vid intervjuerna. Universitetet hänvisar till en lektor som har forskat om brukarmedverkan. En erfarenhetspanel har använts med unga kvinnor som varit utsatta för hedersrelaterat våld, som ofta tillfrågas i samband med presentationer och undervisning. Samtidigt tillstår universitetets lärargrupp, vilket också framkommer i självvärderingen, att detta är ett förbättringsområde. Även studenterna lyfter brukarmedverkan som ett förbättringsområde.

Bedömargruppen har lyft frågor kring tvärprofessionella samarbeten med kursledning och programansvariga som svarar att samarbeten med lärarutbildningen har funnits tidigare och man tycker att det är en god idé att utveckla vidare. Bedömargruppen menar att särskild uppmärksamhet i utbildningen måste fästas vid det stora behov av tvärprofessionellt arbete som finns i det sociala arbetets praktik.

På Karlstad universitet har universitetsstyrelsen beslutat om strategiska mål för önskat läge 2030 avseende såväl utbildning som forskning. Där betonas att studenterna under sin utbildning ska samverka med, eller på annat sätt komma i kontakt med, det arbetsliv de kommer att möta efter sina studier. VFU terminen och olika former av hantverkskunskap är därför centrala för att säkerställa att utbildningen är användbar för studenterna och för framtida arbetsgivare.

Ett exempel på hur arbetsgivarna försöker hantera den introduktion i yrket man anser att nyutexaminerade socionomer behöver är den s.k. yrkesresan som samordnas av SKR, regionerna och kommunerna. Yrkesresan riktar sig inte enbart till dem som är nya i yrket, men det är ett kompetensutvecklingskoncept som bland annat fokuserar denna grupp. Idag har ca 80 procent av landets kommuner anslutit sig till denna verksamhet.

3.1.1.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Programmet ger studenterna möjlighet till studentinflytande över program och kurser genom formaliserade strukturer bestående av ett programråd samt genom program- och kursvärderingar. Programrådet tar upp aktuella frågor utifrån ett studentperspektiv som avser innehåll, kvalitet och undervisningsformer inom

programmet. I programrådet sitter studentrepresentanter som uppmanas att tillfråga och lyfta fram sina medstudenters frågor. Detta bekräftas som något positivt på lärosätesintervjuerna där det uppges att studenterna känner sig hörda och får återkoppling på sina åsikter. Däremot framkom att det finns ett bristande engagemang från studenternas sida. Vårterminen 2021 togs ett initiativ för att stimulera studenterna till ökat engagemang, genom att kommunicera programrådets minnesanteckningar och på så sätt öka transparens och studentinflytande.

Programvärderingen görs i samband med programavslutningen varje termin och denna genomförs som en muntlig utvärdering bland studenterna. Det framgår i självutvärderingen att det kommit in värdefull information som beaktats och som leder till förbättringar. Kursutvärderingen genomförs av kursansvariga, men det varierar enligt studenterna hur dessa resultatet tas tillvara. Samtidigt synliggörs ett bristande engagemang hos studenter som inte svarar på enkäten, ett bristande intresse som också bekräftas i intervjuerna med studentrepresentanterna i lärosätesintervjun. Här framkommer också att studenterna är kritiska till enkäter för utvärdering och inflytande, eftersom de upplever bristande återkoppling och att resultaten från kursutvärderingarna inte kommer deras egen utbildning till gagn.

Ett annat exempel där vikten av studentinflytande lyfts fram gäller VFU. Studenternas individuella önskemål om placering av praktikplats beaktas i den utsträckning det är praktiskt möjligt. Detta lyfts i såväl självutvärdering som i intervjun med studenterna. Studenterna upplever däremot att det varit svårare under Covid-19 att hitta relevanta praktikplatser.

Det framkommer i självutvärderingen att studenter fritt får välja ämne för examensarbetet, men att detta ämne ska ha tydlig koppling till socialt arbete. I lärosätesintervjuerna uppmärksammas dock de stora begränsningar som finns gällande GDPR, eftersom det finns strikta regler avseende känsliga personuppgifter och koppling till hälsa vid Karlstads universitet. Studenternas perspektiv är att begränsningen är för strikt och påverkar enskilda studenters inflytande över ämnesval för examensarbetet.

3.1.1.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Institutionen redovisar god genomströmning av studerande kvinnor respektive män vid socionomprogrammet. Enligt tabell 5 i självvärderingen har andelen män som fullföljt programmet 2020 minskat drastiskt vilket förtjänar en fördjupad analys som också påtalas i självvärderingen. Karlstads universitet redovisar att man i likhet med

andra lärosäten upprättat en plan för jämställdhetsintegrering och inom socionomprogrammet har planen fått ett tydligt genomslag. En ingående genomlysning av utbildningsplan, kursplaner och andra dokument har genomförts och studenters erfarenheter och syn på hur genus- och jämställdhetsperspektiv behandlats under programmet har inhämtats. Analysen har genomförts av en extern granskare. Resultatet och analysen har lett till ett utvecklingsarbete och förändringar har implementerats. Resultatet finns redovisat i särskild rapport.

Hur man i utbildningen förhåller sig till examensmålet mäns våld mot kvinnor kopplas här till temat jämställdhetsperspektiv. Det är redovisat i självvärderingen hur lärosätet utvecklat och infört en obligatorisk kurs *Våld i nära relationer med inriktning mot socialt arbete* (7,5 hp) på programmets sjunde termin. Andra moment som berör detta examensmål förekommer under de tre första terminerna och bygger på det utvecklingsarbete som man genomfört inom programmet.

3.2 Slutsatser och rekommendationer

Socionomexamen är en väl etablerad utbildning med högt söktryck och god genomströmning. Uppsatsarbetena redovisar i allmänhet god måluppfyllelse i relation till utbildningarnas examensmål. Utbildningarna fokuserar i allmänhet på studenternas lärande och det förekommer en stor variation av undervisnings- och examinationsformer. Forskningsanknytningen på utbildningen är i allmänhet god. En utmaning för socionomprogrammet i Karlstad är att inom personalgruppen ha tillräckligt många som är disputerade i huvudämnet socialt arbete.

Är bra – goda exempel

- 1) I samband med programavslut görs programutvärderingar, både muntliga och skriftliga med samtliga avgångsstudenter. Studenterna har då möjlighet att överblicka hela utbildningen och ge ett sammantaget omdöme. Bedömargruppen ser denna form av programutvärderingar som en mycket viktig del i det fortlöpande kvalitetsarbetet.
- 2) En ingående genomlysning av utbildningsplan, kursplaner och andra dokument har genomförts och studenters erfarenheter och syn på hur genus- och jämställdhetsperspektiv behandlats under programmet har inhämtats. Analysen har genomförts av en extern granskare. Resultatet och analysen har lett till ett utvecklingsarbete och förändringar har implementerats. Detta är ett omfattande och mycket lovvärt arbete.

Kan åtgärdas

- 1) Bedömargruppen ser positivt på tillskott av kompetens och att förtroendeuppdrag växlar mellan kollegor, men vill understryka betydelsen av att det finns väl utvecklade system för överföring av kunskap för att säkerställa progression i programmet och möjliggöra ett kontinuerligt kvalitets- och utvecklingsarbete.
- 2) Av självvärderingen framgår att yrkeserfarenhet från praktiskt socialt arbete är förhållandevis väl täckt när det gäller adjunkter. Givet att socionomprogrammet är en professionsutbildning finns det anledning att överväga betydelsen av professionserfarenhet även bland disputerade lärare.
- 3) Det framgår inte i självvärderingen hur externa lärare inkluderas i lärarlag eller i utbildningens sammanhang. För att skapa en sammanhållen utbildning med god progression bör ämnet överväga hur externa lärare kan göras mer delaktiga i utbildningen i sin helhet.
- 4) Bedömargruppen menar att särskild uppmärksamhet i utbildningen måste fästas vid det stora behov av tvärprofessionellt arbete som finns i det sociala arbetets praktik och att detta behov måste mötas upp inom ramen för socionomutbildningen.
- 5) Restriktioner i undervisningsformer har påverkat alla universitet i Sverige under pandemin. Bedömargruppen vill gärna uppmuntra till en dialog inom programmet för hur detta kan ha begränsat studenternas inflytande över utbildning.

Bör åtgärdas

- 1) De självständiga arbeten som har slumpats fram och bedömts utifrån examensmålen för socionomexamen, visar att måluppfyllelsen för denna yrkesexamen är god. När självständiga arbeten har flera brister, med flera delmål som inte uppfylls, behöver en diskussion om gränsen för betyget godkänt föras.

- 2) Efter att ha tagit del av självvärderingen och genomfört intervjuer med företrädare för programmet, kvarstår vissa oklarheter kring beslutsstrukturer inom programmet. Ämneskollegiet uppmanas att säkerställa att det är anställda med vetenskaplig kompetens i ämnet som fattar ämnesrelaterade beslut.
- 3) PPU- kursen pågår under fyra terminer. Kursen är uppskattad, men av självvärderingen framgår inte varför kursen avslutas termin 4 och inte sträcker sig över 6–7 terminer som på vissa andra socionomprogram. Ämneskollegiet bör överväga att införa PPU-moment i senare del av programmet.
- 4) Bedömggruppen ser positivt på den brukarmedverkan som på olika sätt beskrivs i självvärderingen, men vill ändå lyfta brukaren och brukarens kunskaper som ett perspektiv som behöver konkretiseras i explicita lärandemål.
- 5) En diskussion bör föras om vad programmet kan göra för att studierna i högre grad ska uppfattas som en uppgift på heltid med undervisande moment och examinationer som förutsätter närvaro.
- 6) Bedömggruppen menar att strategiska satsningar bör ske för att fler disputerade lärare i socialt arbete skall kunna anställas. Därutöver bör åtgärder med att stödja adjunkters möjlighet till kompetensutveckling uppmuntras.
- 7) Bedömggruppen noterar att studenter arbetar under sin studietid och att arbetsgivarna anställer innan studenten tagit sin examen. Detta är ett gemensamt dilemma mellan universitet, den enskilde studenten och arbetsgivarna som bör lyftas till diskussion i programråd eller liknande forum.
- 8) I självvärderingen framkommer att 6–7 studenter gör sin VFU- period utomlands. Bedömggruppen är inte emot att praktik genomförs utomlands, men uppmanar kollegiet att säkerställa så att studenterna får viss erfarenhet av svensk myndighetsutövning.

- 9) Bedömarens uppfattning är att programmet fortsättningsvis behöver arbeta med att aktivt ge förutsättningar för ökat studentinflytande. Kursutvärderingarna verkar inte vara optimala för att involvera studenterna och andra former bör därför övervägas. Likaså är återkoppling av kursvärderingarnas resultat viktigt för att öka studenternas engagemang.
- 10) Karlstads universitet har en striktare tillämpning av GDPR jämfört med andra lärosäten i Sverige. Bedömarens uppmärksamhet till en förnyad diskussion om tillämpningen av GDPR och dess konsekvenser för studenternas lärande kortsiktigt och långsiktigt.

Måste åtgärdas

- 1) Examensmålet *visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälls- och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna*, måste konkretiseras i lärandemål på kurserna Uppsats – Examensarbete och kursen Våld i nära relationer med inriktning mot socialt arbete.
- 2) Bedömarens vill understryka vikten av att examinationer utformas på ett sådant sätt att det säkerställer att samtliga studenter uppnår lärandemålen för kursen.
- 3) Vi vill uppmärksamma att examinationer i grupp kan behöva kvalitetssäkras ytterligare. Dels genom en kombination av olika examinerande moment och genom att lärare genomlyser enskilda studenters delaktighet och prestationer i inlämnade arbeten. Ansvar för att uppmärksamma att någon student inte bidrar aktivt i en gruppexamination kan inte läggas på med studenter.

4 Bilaga, Valda examensmål

Bedömargruppen har valt ett lärandemål enligt högskoleförordningen för vardera lärandemåls kategori. För att göra utvärderingen gentemot lärandemålen i examensordningen lättare att hantera har bedömargruppen valt att splittra upp långa lärandemål i mindre delar och därefter numrerat lärandemålen inom respektive lärandemålskategori

- **Kunskap och förståelse**
- **Färdighet och förmåga**
- **Värderingsförmåga och förhållningssätt**

Nedan följer en beskrivning av samtliga lärandemål för de olika examina som granskats, samt exempel på hur vi delat upp vissa av lärandemålen i mindre delar. Beteckningen KS, FS och VS avser målet i sin helhet.

Kandidatexamen

- K1: Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund,
- K2: .... kunskap om tillämpliga metoder inom området,
- K3: .... fördjupning inom någon del av området,
- K4: .... orientering om aktuella forskningsfrågor
- F1: Visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning
- F2: ... kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer
- V1: Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter
- V2: ... samhällliga aspekter
- V3: ... etiska aspekter

Socionomexamen

- K1: Visa kunskap om och förståelse för samspelet mellan individers och grupper sociala situation

- K2: Visa kunskap om levnadsvillkor, fysisk och psykisk hälsa samt funktionsförmåga i förhållande till samhälleliga och andra bakomliggande faktorer
- F1: visa förmåga att förstå, utreda och analysera sociala processer och problem
- V1: Visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga aspekter
- V2: ... utifrån samhälleliga aspekter
- V3: ... utifrån etiska aspekter
- V4: ... särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna